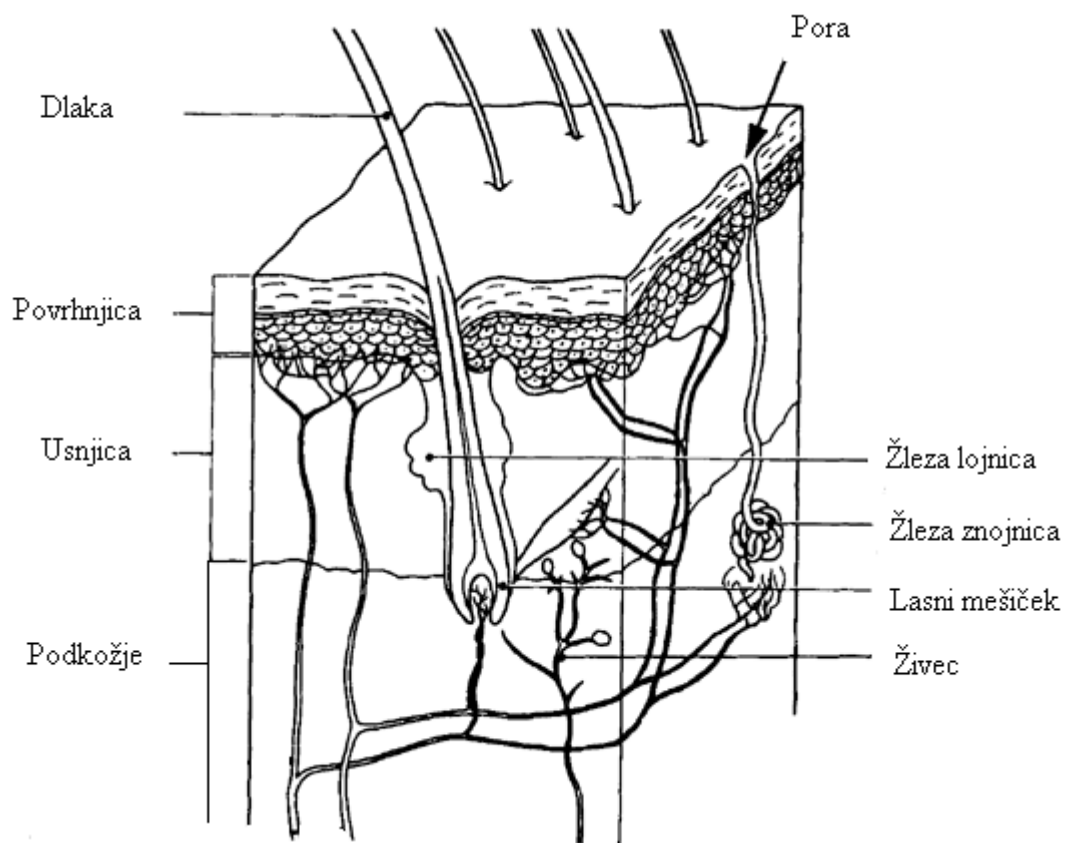

KOŽA

- je največji organ pri človeku
- pri odraslemu meri 1,7m²
- povprečna debelina je 0,2 do 0,5mm
- je mehka, elastična, odporna, prožna
- omogoča naravne premike
- varuje telo pred zunanjimi vplivi
- zaznava dražljaje iz okolja
- v njej nastaja (pod vplivom sončne svetlobe) vitamin D
- od vseh organov opravlja največ različnih nalog

ZGRADBA KOŽE

- 3 plasti: povrhnjica, usnjica, podkožje
- **1. POVRHNJICA:**
- ROŽENIVASTA PLAST
- ploščate, mrtve celice napolnjene z beljakovinami (keratin)
- so tesno skupaj, neprepustne za vodo
- brez žil in živcev
- najdebelejša: podplati, najtanjša: veke
- ZARODNA PLAST
- žive celice, ki se delijo in potujejo proti površini
- pigmentne celice z melaninom, ki ščiti pred UV žarki
- pore
- **2. USNJICA**
- vezivno tkivo z beljakovinami za prožnost, elastičnost
- lojnice, lasni mešiček, dlake, krvne žile – prenašajo hrano, skrbijo za prekrvavitev
- **3. PODKOŽJE**
- vezivno tkivo
- razmejuje kožo in mišice
- vsebuje veliko vode in maščobnih celic
- deluje kot izolacija
- daje telesu obliko
- pri ženskah je debelejša, kot pri moških

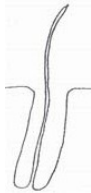
KOŽNE TVORBE

NOHTI

- so na zgornji strani prstnih blazinic
- zgornja plast nohta je zgrajena iz mrtvih celic
- najbolj so občutljivi na ravnem delu
- če poškodujemo nohtno koreninico, lahko noht odpade
- hitrost rasti ni vedno enaka, v posameznih obdobjih se spreminja
- nohti na nogah rastejo dvakrat počasneje kot nohti na rokah

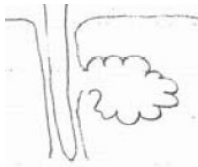
LASJE, DLAKE, TREPALNICE, OBRVI

- zgrajene so iz celic, ki gradijo lasni mešiček in se nadaljujejo v lasno steblo
- prožnost in elastičnost jim omogoča keratin
- vsebujejo pigment, enak kot v koži
- ima mišico naježevalko, ki zaznava dražljaje

ŽLEZE LOJNICE

- grozdaste oblike in se izlivajo v lasni mešiček
- izločki dajejo prožnost
- skupaj s pigmentom varujejo kožo pred soncem
- lojnice mastijo lase in jim dajejo prožnost

ŽLEZE ZNOJNICE

- so zgrajene iz dolgih cevk, zvitih v klobčiče
- okoli njih so tanke krvne žilice – kapilare
- dve vrsti znojnic:
 - tiste, ki se izlivajo v lasni mešiček
 - tiste, ki imajo svojo lastno izvodilo na povrhnjici
- skrbijo za ohlajanje organizma, vzdržujejo telesno temperaturo
- znoj, ki se izloči v obliki kapljic, na površini kože izhlapi

POŠKODBE KOŽE

ŽULJI

- nastanejo zaradi drgnjenja in pritiskov na kožo
- med povrhnjico in usnjico nateče medceličnina
- žulj očistimo z vodo ali milnico
- in zarežemo kožico, da tekočina izteče
- žulj prelepimo z obližem

BRADAVICE

- več vrst, najpogostejše so tiste, ki jih povzročijo virusi
- ti se aktivirajo, če smo pod stresom ali manj odporni
- za odstranjevanje bradavic se moramo posvetovati z zdravnikom

OPEKLINE

- nastanejo zaradi delovanja na kožo
- povzročijo jih lahko vroče tekočine ali predmeti, elektrika in sončni žarki
- delimo jih na **površinske** in **globoke**
- **1. POVRŠINSKE:**
- poškodovana je samo zgornja plast kože
- ohladimo jih z mrzlo vodo in s tem omilimo bolečino
- pri povrhnjih sončnih opeklinah namažemo kožo s hladilnimi kremami
- **2. GLOBOKE**
- poškodovane so vse plasti kože
- praviloma jih ne hladimo
- nanje položimo sterilno gazo in poiščemo pomoč zdravnika

AKNE IN MOZOLJI

- odprtina lasnega mešička ali dlake se zapre z izločki lojnic
- pod lojnim čepkom se začnejo razmnoževati bakterije, ki povzročijo vnetje
- praskanje in nestrokovno stiskanje lahko povzroči vnetja in na koži pusti trajne brazgotine

Bradavice

Opekline

Akne ali mozolji

